

سابتا مولود تعیین تکلیف یک ماده مجرد تاثیر گذار و خوش ترکیب

سعید مهذب ترابی

متن زیر قسمتی از مقاله منتشر شده در زمان معرفی جناب آقای مهندس چیت چیان به عنوان وزیر نیرو در دولت یازدهم و خطاب به نمایندگان محترم مجلس بود و مولف با شناخت و باور کامل به راهبرد ضرورت توسعه سیاست بهره‌وری انرژی و شناخت از آگاهی و دانش شخص معرفی شده برای تصدی وزارت و بدور از هر گونه رویکردهای سیاسی و باندهازی و یا پاچه‌خواری و انتظاری نسبت به نگارش و انتشار آن اقدام نمود و براین باور نیز کماکان می‌باشد.

سخنی با نمایندگان محترم مجلس ۲۱ (مرداد ۱۳۹۲)
وزیر پیشنهادی نیرو؛ پیشرو در مدیریت مصرف انرژی و توسعه استفاده از انرژیهای نو

(از آنجا که یکی از رویکردهای راهبردی نمایندگان محترم مجلس و خصوصا اعضا محترم کمیسیون انرژی کاهش شدت مصرف انرژی است خوشبختانه یکی از توانمندیهای بارز جناب آقای مهندس چیت چیان به عنوان وزیر پیشنهادی نیرو انرژی من (energyman) بودن ایشان است. وزیر محترم پیشنهادی وزارت نیرو؛ از صاحب نظران و مدیران متخصص و علاقه مند به مباحث مرتبط با توسعه استفاده از انرژیهای نو و افزایش بهره‌وری انرژی هستند و بی شک نقش انکارناپذیری در همه جهت‌گیریها و سرمایه‌گذاریهای انجام شده در مباحث فوق در وزارت نیرو داشته‌اند. پیگیری و مدیریت برای تشکیل شرکت‌های سابا و سانا؛ احداث ازمایشگاه ملی انرژی؛ احداث مرکز ملی آموزش مدیریت مصرف انرژی در تبریز با همکاری جایکا؛ شکل‌دهی و هدایت بخش خصوصی برای ورود به مباحث مرتبط به بهینه‌سازی انرژی؛ فرهنگ‌سازی مدیریت مصرف انرژی از طریق انجام ممیزیهای انرژی؛ ایجاد انجمن دوستان انرژی؛ چاپ و توزیع جزوات آموزشی و همچنین مدیریت بر توسعه استفاده از انرژیهای نو در سطح کشور و فعالیتهای آموزشی و ترویجی مختلف در زمینه‌های فوق در کارنامه مدیریتی آقای مهندس چیت چیان مشاهده می‌شود و همه کارشناسان و مدیرانی که در صنعت بهینه‌سازی انرژی و توسعه استفاده از انرژیهای نو فعالیت دارند از تلاش و زحمات خستگی‌ناپذیر ایشان برای فرهنگ‌سازی و توسعه این بخش از صنعت به نیکی یاد می‌کنند و انتخاب ایشان را شروع فصل نوین و پرباری برای مدیریت انرژی کشور می‌دانند.)

رویکرد و عملکرد جناب آقای مهندس چیت چیان طی دو سال اخیر نشان می‌دهد که در حد توان و اختیارات و علیرغم تحمیل و یا ضرورت اولویت های جدید کاری؛ به راهبرد توسعه سیاست های بهره وری نیز پرداخته شده است و برنامه ها و اقدامات خوبی نیز در این زمینه صورت گرفته است و بدیهی است که در زمینه جایگزین نمودن تفکر بهره وری به جای رویکرد توسعه برنامه ها و اقدامات زیادی نیز مانده است

یکی از راهبرد های جدی از توسعه سیاست های بهره وری انرژی در کشور که علیرغم پیگیری های مستمر وزارت نیرو؛ هنوز ابتر مانده است؛ تحقق ماده 8 قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی یا تشکیل سابتا (سازمان بهره وری انرژی و تجدید پذیر) است.

ماده 8 قانون اصلاح الگوی مصرف به شرح زیر چهار سال پیش ابلاغ شده است:

ماده 8 - وزارت نیرو می‌تواند در چهارچوب قانون برنامه پنجساله و قانون مدیریت خدمات کشوری جهت ارتقاء بهره‌وری و استفاده هر چه بیشتر از منابع تجدیدپذیر، نسبت به تأسیس يك سازمان با شخصیت حقوقی مستقل اقدام نماید. اساسنامه و وظایف این سازمان توسط وزارت نیرو تهیه می‌شود و حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون با تأیید هیأت وزیران جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد. وزارت نیرو می‌تواند ردیفهای بودجه مربوط به امور مذکور را از سازمانهای زیر مجموعه خود به سازمان جدید انتقال دهد.

حکم قانونی فوق قسمتی از احکام قانون مترقی اصلاح الگوی مصرف انرژی است که ابتدای سال 1390 جهت اجرا به دولت ابلاغ شده است و شروع پنجمین سالگرد ابلاغ آن در 21 فروردین امسال گرامی داشته شد. مناسفانه این سالگرد هم مثل چهار سالگرد قبلی بدون حضور مولود آن برگزار شد و اصولاً تا کنون این ماده از قانون فوق مثل اکثر ماده های قانون فوق مجرد باقی مانده است و فاقد مولود است.

پیگیری های انجام شده نشان می‌دهد که مراحل مختلف تحقق ماده فوق با بحث ادغام دو سازمان اصلی و متولی انرژی . تجدید پذیر و بهره وری انرژی الکتریکی کشور (سابا-سانا) و ایجاد یک موسسه حاکمیتی برای سیاست گذاری و مدیریت امور فوق؛ عملیاتی شده و برای تصویب نهایی به مجلس محترم شورای اسلامی منعکس گردیده است ..

تجربه چند دهه گذشته در عرصه های بین المللی نشان داده است که رشد اقتصادی و توسعه صنعتی و حضور تاثیر گذار در عرصه اقتصاد جهانی از ضرورت های اصلی رسیدن به اقتدار سیاسی، استقلال ملی و شکوفایی فرهنگی می باشد و یکی از الزامات جدی این راهبرد استفاده و به کارگیری درست و منطقی منابع انرژی است. از همین رو انرژی در بازارهای جهانی به صورت یک کالای گرانبها درآمده و برای کشورهایی که از آن برخوردارند منشاء درآمدهای بزرگ و سرشاری به شمار می رود و در کشورهای پیشرفته جهان به ویژه آنهایی که از لحاظ منابع انرژی به سایر کشورها وابسته‌اند از چند دهه گذشته تلاشهای فراوانی در جهت صرفه جویی و مصرف منطقی نفت و گاز، بهینه سازی تجهیزات انرژی بر و جایگزینی سوختهای فسیلی با منابع انرژی تجدیدپذیر، مانند انرژی خورشیدی، باد و زمین گرمایی صورت گرفته است.

بهره وری انرژی و توسعه استفاده از انرژی های تجدیدپذیر دو رکن سیاست انرژی پایدار به شمار می روند و استفاده از هر دو روش به صورت همزمان موجب تثبیت و کاهش رشد تقاضای مصرف انرژی می گردد. از همین رو تمام کشورهای دنیا، مباحث راهبردی و سیاست گذاری مرتبط با بهره وری انرژی و توسعه انرژیهای تجدید پذیر را در قالب یک نظام دولتی و حکومتی مقتدر و تاثیرگذار ایجاد نموده اند.

بررسی تجارب موفق کشورها نشان می‌دهد شرکتهایی که در امر سیاست گذاری و راهبرد بهینه سازی مصرف انرژی و توسعه استفاده از انرژیهای تجدید پذیر فعالیت می نمایند به صورت متمرکز در بدنه حاکمیت بوده و به عنوان بازوی محرکه حاکمیت به امر سیاست گذاری و نظارت بر اجرای پروژههای انرژی تمرکز دارند. از جمله این شرکتهای میتوان به مراکز زیر اشاره نمود.

مرکز صرفهجویی انرژی ژاپن (ECCJ)-مرکز صرفهجویی انرژی ترکیه (EECC)- شرکت مدیریت انرژی کره جنوبی (KEMCO)- اداره بهره وری انرژی در انگلیس (EEO)-مرکز مدیریت انرژی هند (EMC)- مرکز ملی انرژی در فیلیپین (DOE) - در چین (سازمان صرفه جویی انرژی چین)-فرانسه (Ademe) - نیوزلند(اداره بهینه سازی انرژی) -در ترکیه ؛مرکز ملی صرفه جویی انرژی (NECC) و....

در کشور ما نیز؛براساس سیاستهای ابلاغی مقام معظم رهبری، و تکالیف مندرج در برنامه پنجم توسعه و برنامه ریزی و راهبردهای دولت محترم، مقرر گردیده است که تا انتهای برنامه پنجم توسعه، شدت مصرف انرژی به دو سوم وضعیت فعلی و در پایان برنامه ششم توسعه به ۵۰ درصد وضعیت فعلی تقلیل یابد. بررسی های انجام شده نشان می دهد که پتانسیل بهینه سازی انرژی در کشور ما بسیار زیاد است به نحوی که در مجموع و به طور متوسط در بخشهای مختلف مصرف می توان با سیاستگذاری ، برنامه ریزی ، اجرای هدفمند برنامه ها و بکارگیری رویکردهای مختلف اقتصادی ، حقوقی ، فنی ، آموزش و آگاهسازی تا 30 درصد در مصرف انرژی صرفه جویی نمود.لذا برای نیل به هدف فوق، نیاز به سیاست گذاری و تعیین راهبرد حکومتی و وجود تشکیلات و ساختاری منسجم ، قدرتمند ، دارای توان مالی ، علمی و سرمایه گذاری در سطح کلان می باشد که می باید راهبرد بهینه سازی مصرف انرژی و توسعه استفاده از انرژیهای تجدید پذیر را از طریق سیاستهای علمی - کاربردی - منطقی و متناسب با ساختار صنعتی هر یک از بخشهای اقتصادی و مصرف کننده انرژی هدایت نماید و به همین دلیل این راهبرد در بخش حاکمیتی و بدنه دولت توجیه پذیر می باشد و ماده ۸ قانون اصلاح الگوی مصرف نیز با همین منطق تدوین و ابلاغ شده است.

متولی این راهبرد سازمانی با اختیارات و مسئولیت در سطح معاونت وزیر قابل تعریف است و بدیهی است در صورتی که در (ساعت صفر) وزارت انرژی تشکیل گردد شرکت بهینه سازی سوخت نیز با ان ادغام خواهد شد.

ضمنا تاکید می‌گردد در رویکرد توسعه سیاست های بهره وری ؛بخش بهره وری انرژی و بخش تجدید پذیر دو راهبرد غیر قابل تفکیک بوده و تصور اولویت دادن هر بخش به دیگری ؛اب در هاون کوبیدن است

این تشکیلات در بخش حاکمیتی و راهبردی و برنامه ریزی کلان فعالیت می نماید و بخش خصوصی می تواند به واسطه حمایت بخش فوق و استفاده از ابزارهای ایجاد شده، فعالیتهای عملیاتی مورد نیاز را انجام دهد. لذا تاکید می گردد که نیل به هدف عالیه فوق، بدون وجود یک نظام حکومتی منسجم امکان پذیر نیست .

لذا از وزیر محترم نیرو و نمایندگان محترم مجلس؛ تقاضا میشود با تحقق ماده قانونی اشاره شده به قسمتی از رسالت تاریخی و ماندگار خود در بخش انرژی جامعه عمل بپوشند و انشا.. با همت والا شان ؛ در شروع ششمین سالگرد ابلاغ ماده فوق؛ شاهد حضور یک مولود مستقل؛ مقتدر و صاحب سبک در بخش انرژی الکتریکی کشور باشیم. انشا..

سعید مهذب ترابی